Niğde'nin UNESCO Dünya Miras Listesindeki Yeri ve Bölgesel Kalkınmasında Turizm İşletmelerinin Rolü

The Place of Nigde's on UNESCO World Heritage List and the Role of Tourism Businesses in Regional Development

Gamze Özmertyurt* - Sıdıka Ece Yılmaz**

Abstract: Nigde located in Turkey's Central Anatolia Region is a province situated in Cappadocia Basin. In the historical process, it is home to tangible and intangible heritage elements that have been inherited today. One of the most important international steps taken is to apply to the UNESCO World Heritage List for the province of Niğde in 2012 and show its name on the Temporary List. The areas designated as Historical Monuments of Niğde in the UNESCO World Heritage List are the creations in the Alaaddin Hill Region which is shown within the boundaries of the city center. These are Castle, Alaeddin Mosque, Sungur Bey Mosque, Rahmaniye Mosque, Sokullu Mehmet Pasha Bedesten, Nalbantlar Fountain, Armenian and Greek Churches and so on structures. The dynamism in the social life and lifestyle of the architecture in this core region, which has been influenced by many different cultures, shows the importance of the region's impact on urban development. However, although Niğde has important historical buildings, it does not operate sufficiently in tourism. The most important initiative that can be done in order to recognize the importance of historical regions, to preserve their value and to transfer them to the next generations as a heritage site, may be to open these areas to the public through tourism. Tourism, which is an effective tool for the protection of these areas, is seen as one of the main factors that stimulate the economy, especially in small cities. For the development of this region, which has a high importance in terms of urban development, tourism enterprises are expected to be widespread and reach the level to cover this gap. Tourism enterprises play an important role for countries in economic development. In addition, tourism enterprises are thought to have an active role in terms of regional development. There are not many studies in the literature regarding the regional development of tourism enterprises. Therefore, the present study aimed to reveal the existing situation of tourism enterprises in the regional development of Nigde by taking Nigde as a sample and to find out what can be done in this regard. In this context, semi-structured in-depth interviews were conducted with 30 business owners operating around

* Arş. Gör. Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü
Res. Asst., Yıldız Technical University, Faculty of Architecture, Department of Architecture
ORCID 0000-0002-0813-5503
gamze_ozmertyurt@hotmail.com

** Öğr. Gör., Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Rektörlük
Lecturer, Science and Technology University, Rectorship
ORCID 0000-0002-0375-3505
s.eceyilmaz01@gmail.com

Cite as/ Atıf: Özmertyurt G., Yılmaz, S. E. (2020). Niğde'nin UNESCO dünya miras listesindeki yeri ve bölgesel kalkınmasında turizm işletmelerinin rolü, *Turkish Studies - Social*, 15(1), 511-531.
<https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.38892>

Received/Geliş: 08 October/Ekim 2019

Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 29 February/Şubat 2020

CC BY-NC 4.0

Niğde Castle, an important cultural heritage of Niğde. According to the results of the research, it was observed that both the strengthening of the protection ground in historical areas and the tourism factor supporting regional development by attracting visitors to the region could not serve the exact purpose on behalf of Niğde. Niğde did not receive sufficient investment and promotion support in regional development, the existing cultural heritage did not play a role in terms of regional development, but was in a quality that could be improved and was insufficient in terms of accommodation establishments and local restaurants. In order to solve this problem, it may be suggested to increase tourism enterprises that can protect cultural heritage and to realize regional development away from gentrification efforts.

Structured Abstract: Introduction and purpose of the study: This study provides opinions and suggestion about the preservation of the cultural heritage values of Niğde province situated in Turkey's Central Anatolia Region and what can be done to ensure the continuity of this protection. As the region is on the UNESCO Candidate List and the process has been extended over long periods, the necessity to accelerate the transition from candidacy to the noble list has become important. The study also aims to make the subject re-focusable and to draw attention to the importance of the issue for the organizations that will work on this subject.

Conceptual framework

UNESCO is an international organization established as the “United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization” in Turkish. It is committed to leading the way for humanity to develop peaceful education, science, cultural knowledge and skills. It was founded in 1946 when 20 countries signed the founding agreement. The province of Niğde is included in the temporary list of UNESCO with the title “Historical Monuments of Niğde”. The cultural asset, which has been on the provisional list since 13 April 2012, has entered the list with Criteria 2. Definition of this criterion is “*exhibiting a significant change in human values over a period of time or in a cultural area of the world on developments in architecture or technology, monumental arts, urban planning or landscape design*”. In this context, the assets that constitute the research subject; Niğde Castle, Alaeddin Mosque, Rahmaniye Mosque, Sungur Bey Mosque, Armenian and Greek Churches, Sokullu Mehmet Pasha Bedesten, Nalbantlar Fountain and so on (www.whc.unesco.org, 2019).

Past studies on these concepts, which form the basis of the study subject, are multi-faceted. In particular, research has been conducted to evaluate the tourism potential of the region and its impact on the World Heritage Sites. In this regard, the number of studies conducted for the Niğde region is not sufficient. However, some examples can be mentioned for this study. Öcal and Altuner (2014) stated the importance of the historical and cultural heritage of Niğde in their studies, mentioned the conservation projects carried out in this regard, stated the status of UNESCO's conservation projects in terms of Niğde and indicated the deficiencies. Ceylan and Somuncu (2018)'s study examined the impact of tourism on the World Heritage Sites through the Safranbolu example. Positive and negative findings were determined. The survey conducted for Niğde does not reveal that cultural heritage is damaged due to the intensive tourism, but on the contrary, incomplete tourism activities adversely affect the cultural heritage.

Method

The study was conducted with qualitative analysis method. The enterprises operating around Niğde Castle were chosen as the sample. In the interview conducted in a chat-style interview, the sampling method was easily preferred since there was no aim to generalize the findings of the role of tourism enterprises on the development of the present situation and the regional development of Niğde. Semi-structured in-depth interviews were conducted with 30 business owners operating around Niğde Castle. Category analysis was applied to the answers given. In the interviews conducted with 23 male and 7 female operators, educational status, gender, average age and the sectors in which they operate are classified. The sectors in which business owners operate are fishing, carpet-rug, knife, construction, clothing, footwear and cinema.

Interview questions are as follows;

Table 1: Interview Questions with Niğde Castle Region Enterprises

Question Number	Interview Questions with Niğde Castle Region Enterprises
1	Although Niğde has a rich cultural heritage, why is it not so much demanded by tourists?
2	Do the cultural heritage values of Niğde have a role in the economic situation of the region?
3	Does the increase in the number of tourists visiting Niğde affect the region's economy? In what aspect?
4	Which regional tourism businesses can you recommend for Niğde?
5	Do you have information about what is currently being done for the development of Niğde?
6	Do you know Niğde is on the Unesco Temporary List? Can you evaluate the current status in this list?
7	What is the role of the university in regional development and what can it do?
8	Do you consider that Niğde is sufficient in terms of publicity, infrastructure, transportation facilities, touristic facilities, food and beverage establishments, entertainment opportunities in the region, number of travel agencies in the region, and investments in tourism in the region?
9	Which tourism do you think is suitable for Niğde in terms of nature tourism, plateau tourism, faith tourism, cultural tourism, mountain tourism and hiking trails?
10	How do you evaluate the attitude of the locals towards tourists?

Findings and discussion

When the answers to the questions were examined, for the first question, the participants stated that the promotion of Niğde is not done sufficiently, the investment in Niğde is insufficient and it does not receive support. For the second question, the participants stated that although Niğde has important cultural heritage values, these values does not contribute to Niğde's economy. For the third question, it is thought that if Niğde could receive tourists, it would be positively affected economically. For the fourth question, the participants clearly state that there is a accommodation problem in Niğde. In addition, it is indicated that the restaurants serving local delicacies in Niğde are insufficient. It is also thought that improvements should be made in terms of transportation, businesses should be opened for shopping needs and entertainment centers should be built where people can spend time. For the fifth question, the participants think that there is currently no operations for the development of Niğde. In addition, there are participants indicating that the ministry is carrying out various projects. For the sixth question, participants mostly stated that they do not have any knowledge about UNESCO. For the seventh question, the participants replied that the university could have an active role in regional development. It is stated that promotional activities, various projects, entrepreneurship trainings and landscape studies can be carried out for this purpose. For the eighth question, the participants consider Niğde is insufficient in terms of the elements that are important for the tourism region. For the ninth question, the participants stated that Niğde has very convenient opportunities for tourism. When the tenth question examined, it is seen that the people of the region should be informed about tourism.

Conclusions and recommendations

According to the results of the survey, it was seen that the people of the region should be supported in tourism. There are not many studies in the literature on the role of tourism enterprises in regional development. For this purpose, the present study aimed to reveal the current situation of Niğde in terms of regional development and to find out what can be done in this regard. According to the interview conducted with the participants, it is seen that the shopkeepers in the region are not accustomed to the dynamics of tourists, how they should behave and what their attitudes should be in their commercial activities. For this reason, it is thought that it would be beneficial to organize informative trainings on tourism in Niğde. In addition, as a result of observations made in and around Niğde Castle, it is seen that there are very few female artisans. Various activities can be carried out to attract women to entrepreneurship.

In the interview with the participants, it was stated that Niğde owned several factories in the recent past, but these were closed down in time. Despite the separation of Nevşehir and Aksaray from Niğde, it is stated that they have more advanced economy. Interestingly, it is stated that Niğde received tourists because of the road route in advance but there was a decrease in the number of tourists with the opening of different roads. This situation shows that urbanization policies can have multifaceted results and in some cases it needs to be revised. Stating that there are innumerable cultural heritage in the region, the people of the region emphasize that these values are not adequately protected and therefore conservation activities should be expanded.

According to the results of the study, incentives for tourism should be provided in order to strengthen the regional economy. Since Niğde has a high tourism potential, it should be directed towards the discovery of cultural and natural heritage in the development of the region and the new forms of tourism should be supported. For example, the geographical location of Niğde is suitable for winter sports. The promotion of various winter sports in the region and the opening of tourism enterprises that support it can play an important role in the development of the region. In addition, the existing infrastructure for the renovation of existing and sports, restaurants, shopping, cultural facilities, transportation and efforts to provide additional services should be intensified.

Keywords: Economic development, Cultural heritage, Niğde, Tourism management, UNESCO

Öz: Niğde, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Kapadokya Havzası'nda bulunan bir ildir. Tarihi süreçte günümüze miras bırakılmış, soyut ve soyut olmayan miras öğelerine ev sahipliği yapmaktadır. Bunu tescillemek adına yapılan girişimler içerisinde uluslararası anlamda yapılan en önemli adımlardan birisi Niğde ili için UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne başvurularak 2012'de Geçici Listeye adının yazdırılması gösterilebilir. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde "Niğde'nin Tarihi Anıtları" olarak belirtilen alanlar kent merkezinin sınırları dâhilinde gösterilen Alaaddin Tepesi Bölgesi'ndeki eserlerdir. Bunlar; Kale, Alaeddin Camii, Sungur Bey Camii, Rahmaniye Camii, Sokullu Mehmet Paşa Bedesteni, Nalbantlar Çeşmesi, Ermeni ve Rum Kiliseleri vb. yapılardır. Birçok farklı kültürün etkisinde kalan bu çekirdek bölgede yaşanan mimaride, sosyal hayatta ve yaşam tarzındaki dinamizm, bölgenin kent gelişimi üzerindeki etkisinin önemini göstermektedir. Ancak, Niğde önemli tarihi yapılara sahip olmasına rağmen, turizmde yeterli düzeyde faaliyet gösterememektedir. Tarihi bölgelerin günümüzde önemini bilmesi, değerinin korunması ve miras alanı olarak sonraki nesillere aktarılması adına yapılabilecek en önemli girişim bu alanları turizm yoluyla kamuya açmak olabilir. Yaşamaya devam eden bu alanların korunmasında etkili bir araç olan turizm özellikle küçük kentlerde ekonomiyi canlandıran temel faktörlerden birisi olarak görülmektedir. Kent gelişimi adına yüksek bir öneme sahip bu bölgenin kalkınması için turizm işletmelerinin yaygınlaştırılarak bu açığı kapatacak seviyeye ulaşmaları öngörülmektedir. Turizm işletmeleri ekonomik kalkınmada ülkeler için önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra bölgesel kalkınma açısından turizm işletmelerinin etkin bir rolü olduğu düşünülmektedir. Turizm işletmelerinin kentlerin bölgesel olarak kalkınması hususunda literatürde çok fazla çalışma yer almamaktadır. Bu nedenle mevcut çalışma, örneklem olarak Niğde'yi ele alarak turizm işletmelerinin Niğde'nin bölgesel kalkınması konusunda var olan durumunu ortaya koymayı ve bu hususta neler yapılabileceğini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu bağlamda, Niğde'nin önemli bir kültürel mirası olan Niğde Kalesi çevresinde faaliyet gösteren 30 işletme sahibi ile yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre hem tarihi alanlardaki koruma zemininin sağlanması Niğde'nin hem bölgeye ziyaretçi çekmeyi amaçlayarak bölgesel kalkınmayı destekleyen turizm faktörünün Niğde adına tam olarak istenilen amaca hizmet edemediği görülmüştür. Niğde'nin bölgesel kalkınmada yeterli yatırım ve tanıtım desteği görmediği, var olan kültürel mirasın bölgesel kalkınma açısından bir rolü bulunmadığı, ancak geliştirilebilir bir nitelikte olduğu, konaklama işletmeleri ve yöresel restoranlar konusunda yetersiz olduğu görülmüştür. Tespit edilen bu sorunun çözümü için kültürel mirasa sahip çıkabilecek nitelikte turizm işletmelerinin artırılması, soylulaştırma çabasından uzak bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik kalkınma, Kültür mirası, Niğde, Turizm işletmeciliği, UNESCO

Giriş

ICOMOS tarafından kabul edilen kültürel miras değeri taşıyan alanlarda turizm yönetimi (1999) tüzüğünde “En geniş anlamıyla, doğal ve kültürel miras tüm insanlara aittir. Onun evrensel değerlerini anlamak, takdir etmek ve korumak her bireyin hak ve sorumluluğudur.” ifadesi bulunmaktadır. Bu ifadeyi desteklemek adına turizmin kültürel mirasın korunmasında artan bir güç olduğu belirtilmektedir (www.icomos.org.tr, 2019).

Türkiye’de turizmin ekonomik kalkınmadaki etkisi yadsınamaz derecededir. Bu durum özellikle kültürel varlıkların durumunu etkilemekte, korunması bağlamında bu konuda verilmesi gereken önemi arttırmaktadır. Turizm kapasitesini karşılamayan bölgelerde bu süreç çok daha zor evrelere tanık olmakta, soyut kültürel öğelerin yok olmasına, somut kültürel öğelerin ise gerçek değerlerini yitirerek ekonomik gelişim için araç olma durumuna düşürülmesine yol açmaktadır. Dolayısıyla bir bölgede turizm yoluyla korumanın gerçekleştirilmesi, o bölgenin alt yapısındaki gerekliliklerin yerine getirilmesiyle sağlanabilmektedir. Bu konuda bir diğer önemli nokta turizm potansiyeline henüz ulaşamamış, fakat mevcut kültür varlığı sayısı ve değeri yüksek olan bölgelerdeki koruma durumudur. Yerel imkânlarla yapılan her müdahale yavaş korumayı gerçekleştirirken, turizm potansiyelini göz önüne almayan işletmelerin bulundukları mekâna, çevreye ve kültürel değere verdikleri zarar fazlasıyla etkili olabilmektedir.

Niğde ili, bu anlamda ikinci durumu yoğun yaşayan bölgelerden biri olmaktadır. Yerel küçük çaplı çabalar çok fazla sonuç vermemekte, Kapadokya bölgesinde bulunması ve cazibe noktası olan çevre illere (Konya, Nevşehir, Aksaray, Adana) olan kısa mesafesine rağmen gereken tanınmışlığı kazanamamış, ziyaret edilme oranları diğer bölgelere göre daha düşük kalmıştır (Tablo 2). Bu konuda en büyük eksiklik bölgede var olan turizm potansiyelinden beslenememek gösterilebilir. Bu bağlamda önemli olan sürdürülebilir turizmin gerçekleştirilmesi olmaktadır.

Tablo 2: 2015-2019 Yılları Arasında Niğde İli ve Çevre İlleri Ziyaret Eden Yerli ve Yabancı Toplam Turist Sayısı

İller	2015	2016	2017	2018	2019
Niğde	125.668	118.395	122.348	139.995	126.357
Aksaray	928.485	632.732	712.231	904.125	444.881 ¹
Nevşehir	2.608.073	1.493.493	2.206.372	2.949.542	3.834.400
Konya	2.711.192	2.254.689	2.614.604	2.961.078	3.662.166 ²
Adana	833.368	911.006	1.094.305	1.187.708	1.169.663 ³

Turist algısı açısından bir yörenin gezilebilir olması, o bölgenin el değmemişe yakın doğal ve kültürel peyzaja sahip olmasıyla açıklanabilir. Bu nedenle bölgenin sürdürülebilir olması, bozulmadan korunmasıyla mümkün olabilmektedir. Ancak bu şekilde gelecek kuşaklara miras algısı verilebilir. Dolayısıyla bütünleşik korumanın gerçekleştirilmesinde bölgedeki tarihi, doğal ve kültürel öğelerin birbirleriyle etkileşimi ve sosyal yaşama katılımının sağlanması gereklidir (Ceylan ve Somuncu, 2016: 2-3).

Bölgesel kalkınma, bölgelerin ekonomik olarak kalkınması, bölgeler arasındaki gelişmişlik düzeyi farklılıklarının azaltılması ve dengeli büyüme adına çeşitli imkânlar sunmaktadır. Bölgesel kalkınmanın önemli bir aracı olarak görülen turizm faaliyetleri ve işletmelerine bu konuda büyük görevler düşmektedir. Turizm sektörünün etkin bir biçimde değerlendirilmesi bölgesel kalkınma

¹Aksaray’a ait 2019 verisi Ocak ve Haziran aylarını kapsamaktadır.

²Konya’ya ait veriler müze ziyaretçi sayılarını içermektedir.

³Tabloda yer alan veriler Niğde, Aksaray, Nevşehir, Konya ve Adana İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinden kişisel iletişim yoluyla elde edilmiştir (Ocak 20, 2020).

adına istihdam ve gelirden artış sağlamaktadır (Bayram, 2010: 74). Turizm ve bölgesel kalkınma ilişkisi ele alındığında turizmin bölgesel kalkınma üzerinde birçok etkisi olduğu görülmektedir. Örneğin, turizm sektörünün 33 sektörle yakın ilişkisi bulunması nedeniyle, turizm sektöründe meydana gelen gelişmeler diğer 33 sektörü de etkilemektedir. Bir bölgede turizmin gelişmesi nitelikli bir alt yapıya bağlıdır. Bu durumda turizmin gelişmesiyle bölgede yer alan yol, su, elektrik, kanalizasyon, otopark ve haberleşme gibi alt yapı unsurları da gelişmektedir. Turizmin etkisiyle sağlanan bölgesel kalkınma sonucu iç göçler azalmaktadır. Turist çekim unsuru da olan bölgenin sahip olduğu gelenek ve görenekler bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmaktadır (Çeken, 2008: 300-302).

Turizm işletmelerinin ekonomik bağlamda bölgesel kalkınmada önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir. Bölgenin gelişimi için bölgede gereksinim duyulan turizm işletmelerinin yaygınlaştırılması gerektiği öngörülmektedir. Literatüre bakıldığında turizm işletmelerinin bölgesel kalkınmadaki rolü üzerine çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmada, Niğde örnekleme ele alınarak turizm işletmelerinin bölgesel kalkınmadaki rolünü, Niğde'nin mevcut durumunu ve Niğde'nin bölgesel kalkınmasında turizm işletmeleri bağlamında neler yapılabileceğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. UNESCO Dünya Miras Listesi

Doğal ve kültürel değerlerin korunması, yaşatılması ve tanıtılmasında bu kapsamda çalışmalar yapan organizasyonların varlığı önemli olmaktadır. Uluslararası anlamda bunu sağlayan Birleşmiş Milletler (BM) ve alt kuruluşu olan Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) önde gelen kuruluş olmaktadır. Temel amacı insanlığın zihninde barışın devamlılığı düşüncesini kültür, eğitim ve bilim yoluyla yaratmak ve sürdürmek olan UNESCO, 1946 yılında 20 ülkenin kuruluş anlaşmasını imzalamasıyla kurulmuştur. Bu 20 ülke içerisinde Türkiye de bulunmaktadır (Binan, 1999: 17).

UNESCO'ya üye devletlerin sayısı 191'dir. Dünya Doğal ve Kültürel Mirası Koruma Sözleşmesi (1972)'ne göre bir doğal oluşumun veya insan eliyle meydana getirilen kültür varlıklarının belirli özellikler barındırması esas alınarak dünya mirası ilan edilmesi kararı alınmıştır. Ayrıca miras listesine giren bu alanlar her yıl Dünya Mirası Listesi adı altında yayınlanmaktadır. Bugüne kadar 187 ülke tarafından imzalanan sözleşmede, imzalayan her taraf devlet için kültür ve turizm alanındaki itibarı bu listedeki varlıklarının sayısı ile bağlantılı olarak görülmektedir. Dolayısıyla ülkeler için, Dünya Mirası Listesi'ne girebilmek büyük önem arz etmektedir (www.unesco.org.tr, 2019).

2019 yılı itibarıyla Dünya Mirası Listesinde 962 kültür varlığı yer almaktadır (745 kültür varlığı, 188 doğal varlık, 29 karma sit). Türkiye'nin 2018 yılı itibarıyla listeye girmiş 16'sı kültürel, 2'si karma olmak üzere 18 varlığı bulunmaktadır. Niğde, bulundurduğu tarihi anıtlarıyla henüz listeye girememiş, hâlâ geçici listede yer almaktadır. Bir kültür varlığının geçici listeden asıl listeye girebilmesi, taraf devletin o kültür varlığı için vereceği mücadeleye ve gerekli şartları yerine getirebilmesine bağlıdır (Binan, 1999: 12).

2.2. UNESCO Geçici Listesi ve Niğde

Geçici Liste (Tentative List), her bir taraf devletin aday göstermeyi düşündüğü kültür varlıklarının bir envanteridir. Geçici listede aday gösteren her devletin listesi "Operasyonel Yönergeler" uygun olmalıdır. Ülkelerin Geçici Listeye sunacağı varlıklar için bir sınırlama olmamakla birlikte UNESCO Dünya Mirası Komitesi, sunulan varlıkların uygunluğunu kontrol edip dünya miras kriterlerine uygun olmayan varlıkları kabul etmeyerek geri çevirmektedir. Zamanında ve formatına uygun sunulmuş olduğu belirlenen dosyalardaki tüm kültürel varlıklar Geçici Liste'de yerini almaktadır (Şekil 2). 2019 yılı itibarı ile 1972 tarihli sözleşmeyi imzalayan toplam 178 ülkenin

Geçici Liste'de, UNESCO Dünya Mirası Listesine sunulmayı bekleyen 1726 varlık bulunmaktadır. Türkiye'nin Geçici Listede toplam 78 varlığı bulunmaktadır (www.whc.unesco.org, 2019).

İlgili ülkenin herhangi bir kültürel, doğal ya da karma alanın UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmesi için oluşturacağı bir teklif olmalıdır. Sonraki süreçte bu teklifler incelendikten sonra ilgili ülkenin resmî kurumu Dünya Miras Sözleşmesi Uygulama Kılavuzu'nda belirtilen ölçütler doğrultusunda bir geçici liste adaylık dosyası hazırlar. Geçici liste adaylık dosyası, yılın haziran ya da temmuz ayında toplanan Dünya Miras Komitesi tarafından incelenir, sonuçta ülkeler onay veya ret alırlar. Onay verilen alan, Dünya Mirası Geçici Listesi'ne kabul edilir. Ret verilen alanın ise sonraki süreçlerde tekrar sunulması bile zordur (Şahin, 2013: 39-40). Komitenin erteleme verdiği dosyaların koruma prosedürleri ve karşılaştırma analizlerinin tekrar düzenlenip sunulması için ertesi yıla kadar çalışmaları beklenir. Düzenlenen dosyalar sonraki yıl Dünya Miras Merkezine iletilmelidir (www.whc.unesco.org, 2019). Bir kültür varlığının geçici listedeki adaylık statüsünden çıkıp, asıl listeye alınmasında çözülmesi gereken bazı aşamalar bulunmaktadır. Örneğin bu aşamalara ilişkin yapılmış olan Yücel vd., (2017: 733)'nin çalışmasına göre bir bölgede alan yönetim planının olması, bunun için sağlanacak maddi fon kaynağının bulunması, halk ile işbirliği yapılması ve en önemlisi de UNESCO Listesi'ne adaylık için başvurulurken gerekli maddelerin altını dolduracak şekilde bir başvuru dosyasının hazırlanması gerekmektedir.

Alan başkanlığı, kültür varlığı olarak belirlenen alanın yönetiminin gerçekleştirilmesi için taraf devlet tarafından düzenlenen ve taraf devlet tarafından atanan kişilerce uygulanan bir sistemdir. Alan yönetimi kavramı, 2004 yılında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa dahil edilmiş olup ilgili Yönetmelik 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Dünya Miras Listesi'ne aday gösterilecek varlığın detaylı bir yönetim planına sahip olması gerekmektedir. Bu planın kapsamı, kültür varlığının yaşatılmasında kısa-orta-uzun vadede yapılacak detaylı çalışmaların belirtilmiş olmasıdır. Kuşkusuz alan başkanlığı sisteminin olması aday varlığın listeye girmesi için gösterilen koşullardan biri olmaktadır (Ulus, 2016: 372). 27.11.2005'te yayımlanan "Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" in de tarif ettiği şekilde amaç;

"...ören yerleri, sit alanları ve etkileşim sahaları ile bağlantı noktalarının kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin koordinasyonunda sürdürülebilir bir yönetim planı çerçevesinde korunması ve değerlendirilmesini sağlamak, yönetim alanlarının belirlenmesi, geliştirilmesi, yönetim planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi ile alan yönetimini gerçekleştirmek üzere görev alacak danışma kurulu, alan başkanı, eşgüdüm ve denetleme kurulu, denetim birimi ve anıt eser kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir..." (www.mevzuat.gov.tr, 2019).

Niğde ili "Niğde'nin Tarihi Anıtları" başlığıyla geçici listede bulunmaktadır. 13 Nisan 2012'den beri geçici listede bulunan kültürel varlık, 2. kriterle listeye girebilmiştir. Bu kriterin tanımı "mimarlık veya teknoloji, anıtsal sanatlar, şehir planlama veya peyzaj tasarımındaki gelişmeler üzerine, belli bir zaman diliminde veya dünyanın kültürel bir alanında insani değerlerin önemli bir değişimini sergilemek" olarak geçmektedir. Bu kapsamda araştırma konusunu da oluşturan varlıklar; Niğde Kalesi, Alaeddin Camii, Rahmaniye Camii, Sungur Bey Camii, Ermeni ve Rum Kiliseleri, Sokullu Mehmet Paşa Bedesteni, Nalbantlar Çeşmesi vb. yapılarıdır (www.whc.unesco.org, 2019). Bu kültür varlıklarının aynı bölge üzerinde farklı dönemlerde meydana getirdiği çok katmanlı oluşum ve birbirleriyle olan dengeli ve saygılı yapılaşması önem arz etmektedir. Yapılar; Bizans, Anadolu Selçuklu, İlhanlı, Osmanlı dönemlerini içerisinde barındıran bir höyük ve etrafında kurulu bir düzen oluşturmaktadır (Efe Yavaşcan ve Urak, 2019: 1205).

Resim 1. Niğde Kalesi ve çevresi anıtsal yapılar (Uğurlu ve Somoncu, 2018: 995).

Şekil 1. Dünya Miras Listesi'ne girebilmek için adaylık süreci (Şahin, 2013: 39)

2.3. Niğde'nin Tarihi Anıtları

Alaaddin Camii; Niğde sancak beyi Ziynettın Beşare tarafından 1223 yılında yaptırılmıştır. Yapının kitabesinde mimarlar, üstad Sıddık ve kardeşi Gazi olarak geçmektedir. Orijinal özelliğini büyük ölçüde koruyarak günümüze kadar gelen cami, işlevini de sürdürmektedir. Düzgün kesme

taştan yapılmış olan Alaaddin Cami, dikdörtgen plan şemasına sahip olup, mihrap önü üç kubbeli ve avlusuz plan tipine sahiptir. Caminin kuzey cephesi ve doğu cephesinde birer taç kapısı bulunmaktadır (Resim 2) (Doğan, 2013: 119).

Resim 2. Niğde Alaaddin Camii (Gabriel, 1962: 30) ve sağda Alaaddin Camii mihrap ve mimber detayı 1928 (Yavuz Esen Arşivi).

Sungurbey Camii; 1335 tarihli cami Moğol Beylerinden Sungurbey tarafından yaptırılmıştır (Resim 3.). 18. yüzyılda geçirdiği yangın ile üst kısmı harap olan yapının üzeri sonradan bugünkü görüntüsünü de oluşturan ağaç sütunlar üzerine oturtulmuş bir tavan ve kırma çatı ile tavanı tamamlanmıştır. Yapı, güney (Kible) duvarına dik üç sahine ayrılmıştır. Orta sahin yandakilere göre daha geniştir. Sungurbey Camii'ne doğu ve kuzey cephelerinde bulunan iki kapı ile girilmektedir. Bu kapıların etrafını çevreleyen taş tezyinat çok itinalı ve ilgi çekicidir. Güney portalinde kapı kemerleri üzerinde çift başlı bir kartal arması vardır. Her iki portalin alınlığında Gotik üsluba benzer şebekeli yuvarlak pencereler yer alır. Doğu portalindeki çapraz kemerli sivri tonoz ve diğer Gotik üsluba benzer unsurlar bulunmaktadır (Akmaydalı, 1985: 151).

Resim 3. Sungurbey Camii ve türbesi, sağda şadırvan, 1928 (Nevzat Topal Arşivi).

Merkez Eski Saray mahallesinde bulunan Bazalikal planlı olan Ermeni kilisesi kesme taştan yapılmıştır. Kapısı önünde bulunan iki tane sütun hali hazırda araları taşlarla örülü revaklı avlunun ana unsurlarını teşkil etmektedir. Esas giriş batı cephede olup kitabe yeri boştur ve etrafı kabartma haç şeklindedir. Kitabesi bulunmayan yapının aynı bölgedeki Rum kilisesine mimari yönden benzemesi nedeni ile 19. yüzyıla tarihlenmiştir. Rum Kilisesi ise bazilika planlıdır. Bazalt cinsi düzgün kesme taş ile inşa edilmiştir. Ana sahini örten tonozun orta kısmında; ortada Hz. İsa ve

etrafında 4 havari tasviri, buna simetrik olarak bitkisel motiflerle süslü rozetler bulunmaktadır. Ayrıca kemer yüzlerinde melek ve havari tasvirleri bulunmaktadır (www.nigde.ktb.gov.tr, 2019) (Resim 4).

Resim 4. Ermeni Kilisesi ve Rum Kilisesi (Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

Niğde Kalesi ise bu tarihi dokunun çekirdeğini oluşturan Alaaddin Tepesi üzerinde yer almaktadır. Kalenin ne zaman yapıldığına dair kitabe veya net bir bilgi yoktur. Fakat ilk yerleşimin Kale ve çevresinde olduğu yapılan çalışmalarla ve seyahatnamelerden çıkarılan bilgiler doğrultusunda tespit edilmiştir. Selçuklular şehri ele geçirdiklerinde ilk olarak Kale'ye yerleşmişlerdir. Günümüzde Alaaddin tepesinde yer alan Kale'nin batısında 1223 tarihli Alaaddin Camii bulunmaktadır. İskânın varlığının kanıtı olan camiinin inşası Moğol istilasına denk gelen yıllarda olmuştur (Gabriel, 1962: 23). Eski Niğde şehrinin bulunduğu tepeyi çevreleyen kalenin üç surla çevrilmiş olabileceği belirtilmekle beraber 3. surun kesin varlığı hakkında bir kanıt bulunamamıştır. Bugün Alaaddin tepesinin kuzeydoğusunda ayakta kalabilmiş hisar alanı bulunmaktadır. Kale tarihsel süreçte 1740 yıllarında Sadrazam İshak Paşa tarafından onarılmıştır. Günümüzde kalenin üstü ve iç kısımlarındaki bazı odalar belediyece kiralanarak birkaç turistik dükkân ve kafeterya olarak kullanılmaktadır (www.nigdekturizm.gov.tr, 2019) (Resim 5).

Resim 5. Niğde Kalesi ve saat kulesi günümüz(Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü), sağda 1970'ler Niğde Kalesi(Yavuz Esen Arşivi).

Niğde'nin tarihi anıtları olarak Dünya Mirası Geçici Listesi'nde belirtilen bu kültür varlıkları, günümüze kadar çok az müdahale ile gelebilmiştir. Bu konuda son dönemlerde yapılan yenileme projelerine hız verilmiştir. Son olarak 2018 yılında restorasyonuna başlanan Sungur Bey Camii ve yakın zamanda rekreasyon düzenlemesi yapılan Kale ve Alaaddin Camii'leri bu bağlamda

yapılan örnek koruma adımları olarak gösterilebilir. Fakat yine de bütüncül bir koruma anlayışıyla projelendirilemeyen veya uygulanamayan projeler bölge için yetersiz düzeyde koruma çerçevesinin doğmasına neden olmuştur.

Kalenin iç kısmında yapılan yenileme ve çevre düzenlemeleri çalışmalarına rağmen Niğde Kalesi, Alaaddin Camii çevre planlamasında hâla bazı eksiklikler görülmektedir. Bu amaçla Niğde'nin soyut kültürel miraslarından olan geleneksel halı dokumacılığı, geleneksel el sanatları da kültürel varlıklarla birlikte düşünülmelidir. Eski tarihi yapıyı yansıtan kalenin altındaki bedestenin de kale ve çevresinin kullanımına dahil edilmesi kültür varlığı ve ekonomik kalkınma ilişkisini olumlu seviyeye getirecek bir öneridir (Öcal ve Altuner, 2014: 80). Bedesten için yapılan son düzenleme halkın kullanımı için kısıtlı bir alanda yarısı çay ocağı yarısı ise ihtiyaç sahipleri için düzenlenmiş çarşı olarak işlevlendirilmiştir (Resim 6.).

Resim 6. Niğde Tarihi Bedesten Çarşısı (Yazarın arşivi).

2.3. Kültürel miras ve Turizm ilişkisi

Turizm, kültür mirasını ekonomik yönden destekleyebilir. Ayrıca kaynak sunarak, halkın bilinçlenmesinde, politikanın yöneliminde etken olabilmekte ve bunların kullanımını koruma yönüyle gerçekleştirebilmektedir. Birçok ulusal ve bölgesel ekonominin temel bileşeni olan turizm, iyi yönetildiğinde kalkınmanın en temel etkeni olmaktadır.

ICOMOS'un 1999 yılında yayımladığı "Uluslararası Kültürel Turizm Tüzüğü: Kültürel Miras Değerine Sahip Alanlarda Turizmin Yönetimi" tüzüğünde özellikle kültürel miras ve turizm ilişkisinin nasıl olması gerektiği hakkında öneriler geliştirilmiştir. Bu tüzüğe göre;

"Turizm ev sahibi topluluğa yararlar sağlamalı, onlara kültür miraslarını ve kültürel geleneklerini korumaları ve sürdürmeleri için olanaklar sunmalı; onları bu yolda heveslendirmelidir. Sürdürülebilir bir turizm endüstrisi kurmak ve kültürel kaynakların gelecek kuşaklar için korunmasını daha iyi bir düzeye yükseltmek için, yerel ve/veya yerli topluluk temsilcileri, korumacılar, turizm operatörleri, mülk sahipleri, karar vericiler, ulusal gelişme planları hazırlayanlar ve alan yöneticilerinin katılım ve işbirliğini sağlamak gereklidir" (www.icomos.org.tr, 2019). Tüzükte de belirtildiği gibi kültürel miras koruma uzmanları ile turizm hedefleri belirleyicilerin ortak çalışma yapmaları bu birlikteliğin uyumlu şekilde yürütülmesi ve birbirinden beslenerek ilerlemesinde faydalı görülmektedir.

Doğal ve kültürel alanlara yönelik ilginin giderek artması nedeniyle bu alanların korunması, yenilenmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması önemli bir hal almıştır. Kültür varlığı olarak belirlenen alanların sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli olan işlev, koruma ve sürekli bakımla yaşatılabilmesinin sağlanmasıdır. Gelecek kuşaklara aktarılan kültür varlığının sürdürülebilir olması ancak bu şekilde sağlanabilmektedir. Bütünleşik korumayı gerçekleştirebilme başarısı, toplumsal yapının asıl değerlerine dokunmadan ve sosyal yapının durumunu değiştirmeden

yaşamı sürdürülebilir hale getirme ile bağlantılıdır. Sağlıklı bir koruma politikasının gerçekleşmesi tarihi, doğal ve kültürel mirası sosyal yaşama katması ve onunla bütünleşmesiyle sağlanabilir (Büyükyeğin, 2008: 19).

Kültür turizmi, sürdürülebilirlik ilke ve politikaları ile geliştirilirse koruma için bir araç haline gelebilmektedir. Bu durum da yerel değerleri küresel düzenden koruyarak, mirasın metalaşmasına engel olunabilir. Tersı durumda yerel kültürel varlıkların bozulması, yabancılaşması ve orijinalliğinin kaybedilmesi kaçınılmaz bir durumdur (Meydan Uygur ve Baykan, 2007: 32).

2.4. Niğde'nin Kalkınmasının Bölgesel Turizm İşletmeleri Bağlamında Değerlendirilmesi

Turizm hızla büyüyen bir olgudur ve dünyanın en büyük endüstrilerinden biri haline gelmiştir. Turizmin etkisi son derece çeşitlidir. Bu etkilerden birisi yeni istihdam olanakları sunarak hedef ülkelerdeki sosyo-ekonomik ve politik gelişimde önemli ve olumlu bir rol oynamaktır (UNCSD-NGO Steering Committee, 1999: 1). İş yaratma, yerel işletmelere yatırım, altyapı geliştirme ve kazanılan ihracat gelirleri üzerindeki etkileri nedeniyle turizm, sosyo-ekonomik kalkınma için kilit bir faktör haline gelmektedir (UNWTO, 2011: 11).

1930 yılında meydana gelen ekonomik kriz ülke ve bölge ekonomilerini olumsuz yönde etkilemiştir. 1950'lilere uzanıldığında bu olumsuz etkileri ortadan kaldırmak adına kalkınma ekonomisinin vurgulanmış, bölgesel politikalar ve bölge kavramı gündeme gelmiştir. Bölgesel politikalarda turizm önemli bir araç olarak nitelendirilmiş ve turizmin ülke içinde geliştirilmesi ve büyümesinin ekonomik kalkınmada önemli bir faktör olacağı belirtilmiştir (Bahar, 2011: 4).

Turizm, dış ekonomik faaliyetleri çeken, hızla büyüyen dinamik ekonomik sektörlerden biri olarak görülmektedir (Creaco ve Querini, 2003: 1). Meyer ve Meyer (2015: 197-198) turizmin, ekonomik kalkınmayı teşvik etme ve sanayileşme gibi geleneksel ekonomik sektörlerle alternatif olarak yoksulluğu azaltma konusunda önemli bir araç olduğunu belirtmektedir. Geçmişten bugüne elde edilen tecrübeler ile turizm, yerel ekonominin çeşitlendirilmesine, ödemeler dengesinin iyileştirilmesine, bölgesel kalkınmaya, istihdam ve gelirin yaratılmasına, ülkeye döviz yatırımlarının çekilmesine imkân veren ekonomik büyüme için etkili bir sektör olduğunu kanıtlamıştır (Modeste, 1995: 375-376; Steiner, 2006). Az gelişmiş veya gelişmekte olan bölgeler, bölgede gerçekleştirilen turizm faaliyetleri ve otel işletmeleri, yiyecek-içecek işletmeleri, tatil köyleri, moteller, seyahat işletmeleri, hediyelik eşya satan işletmeler, dericiler, kuyumcular, manavlar, süpermarketler gibi işletmeler aracılığıyla elde ettikleri gelirlerle bölgenin ekonomik gelişimine katkıda bulunabilmektedir (Çeken, 2003: 148).

Günümüzün küreselleşen dünyasında turizm, yerel ekonomik faaliyetlerin oluşturulmasına ve geliştirilmesine katkı sağlamak için bölgesel bir kalkınma aracı olarak görülebilir (Richardson, 2010: 1). Yerel veya bölgesel düzeyde ekonomik kalkınma, "*Yerel Ekonomik Kalkınma (YEK) olarak bilinmekte ve kalkınma ekonomisinin bir alt alanı*" olarak görülmektedir (Meyer-Stamer, 2006: 2). Van Zyl (1994: 4), bir bölgede ekonomik kalkınma sürecinin, "*insanların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, küçük işletmelerin gelişimi, yoksulluğun azaltılması, toplumun politika, kültür ve ekonomi açısından yapısal ve kurumsal dönüşümü*" gibi yollardan geçtiğini belirtmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde turizm ekonomisinin önemli bir parçası olarak kabul gören küçük işletmeler, bölgesel ekonomik kalkınma açısından algılanan potansiyelleri nedeniyle büyük ilgi çekmektedir (Rogerson, 2005: 623). Literatürde yapılan bir çalışma, özellikle küçük işletmeler olmak üzere yeni işletmelerin kurulmasını sağlayan ekonomik büyüme ile turizm gelişimi arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirtmektedir (Durberry, 2002: 863). Küçük işletmelerin var olmasının, meslek ve ticaret odalarıyla olan bağlarının ekonomik kalkınma için oldukça önemli bir husus olduğuna değinilmektedir (Clark ve Saade, 2010: 1-3). Örneğin bir çalışmada meslek ve ticaret odalarının ekonomik kalkınmaya, refaha, girişimciliğin artmasına ve yeni mesleklerin yaratılmasına katkıda

bulunduğu ifade edilmektedir (Dammert, 1999: 33). Turizmin ekonomik büyümeye ve kalkınmaya olan katkısından dolayı, sürdürülebilir turizmi sağlama adına aşağıda bazı stratejilere değinilmektedir (IMF, 2006; Honey ve Gilpin, 2009: 9-10);

- ✓ *“Belirli bir bölge için turizmde karşılaştırmalı üstünlüğe olanak sağlayan doğal ve kültürel varlıkları tespit etmek ve korumak.*
- ✓ *Turizmin gelişimi için yerel katılımın ve mülk sahipliğinin sağlanması.*
- ✓ *Kurumlarda ve altyapıda kapasite oluşturmak.*
- ✓ *Pazarlama gibi hususları içeren yerel ekonomik kalkınma stratejisinin bir parçası olarak kapsamlı ve entegre bir turizm geliştirme stratejisi oluşturmak.*
- ✓ *Suç ve yolsuzluğun azaltılması.*
- ✓ *Yerel turizmi teşvik etmek.”*

Bu stratejilerin uygulamaya konulması, turizm işletmelerinin bölgesel kalkınmadaki etkinliği için önemli bir adım olabilir. Atılacak bir diğer adım ise turizm destinasyonlarının özelliklerini geliştirmek olabilir. Örneğin, elektrik, su, kanalizasyon gibi hizmetlerin iyileştirilmesi; kara yolu, demir yolu ve hava yolu ulaşımının geliştirilmesi; konaklama hizmetleri, restoranlar, alışveriş merkezleri ve eğlence merkezleri imkânlarının sağlanması ve geliştirilmesi konusunda çeşitli çalışmalar yapılabilir (OAS, 2010).

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Amacı

Niğde kenti turizm açısından değerli kaynaklara sahip olsa da turistler tarafından beklenen ilgiyi görmemektedir. Yapılan literatür taramasına göre ülkelerin ve bölgelerin kalkınmasında turizmin önemli rolü olduğu görülmektedir. Bu nedenle, Niğde'nin bölgesel olarak kalkınmasında turizm önemli bir adım oluşturabilir. Çalışma turizm işletmelerinin Niğde'nin bölgesel kalkınması konusunda var olan durumunu ortaya koymayı ve bu hususta neler yapılabileceğini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

3.2. Çalışma Alanı ve Örneklem

Çalışmanın örneklemini olarak Niğde Kalesi çevresinde faaliyet gösteren işletmeler seçilmiştir. Bu bağlamda, Niğde'nin önemli bir kültürel mirası olan Niğde Kalesi çevresinde faaliyet gösteren 30 işletme sahibi ile yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini 23 erkek ve 7 kadın işletmeciden oluşmaktadır. Örneklemenin eğitim durumuna bakıldığında ilkökul 5, ortaokul 8, lise 12, üniversite mezunu 5 kişi görülmektedir. Örneklemenin yaş ortalaması ise 48,45'tir. İşletme sahiplerinin faaliyet gösterdikleri sektörler incelendiğinde balıkçılık, halı-kilim, bıçakçılık, inşaat, giyim, ayakkabı ve sinema görülmektedir.

Sohbet tarzında gerçekleştirilen mülakatta soruların ardından notlar alınarak cevaplar oluşturulmuştur. Çalışmada mevcut durumu ortaya çıkarma ve Niğde'nin bölgesel kalkınması konusunda turizm işletmelerinin rolü araştırıldığından ve bulguların genellemesine yönelik bir amaç güdülmendiğinden kolayda örneklem yöntemi benimsenmiştir.

3.3. Veri Analizi

İşletme sahiplerine yöneltilen mülakat soruları Tablo 3'de yer almaktadır. İşletme sahiplerine bu sorular yöneltilerek soruların cevaplarının alınmasının yanı sıra planlanmamış çeşitli sorular da yöneltilmiştir. Bunun sonucunda işletmecilerin bölgesel kalkınmada turizm işletmelerinin rolü üzerine tutumları anlaşılmasına çalışılmıştır.

Tablo 3: Niğde Kale Bölgesi İşletmecileri ile Yapılan Mülakat Soruları

Soru Numarası	Niğde Kale Bölgesi İşletmecileri ile Yapılan Mülakat Soruları
1	Niğde zengin bir kültürel mirasa sahip olmasına rağmen neden turistler tarafından çok fazla talep görmemektedir?
2	Niğde'nin sahip olduğu kültürel miras değerlerinin bölgenin ekonomik durumunda rolü bulunmakta mıdır?
3	Niğde'ye gelen turist sayılarının artması bölgenin ekonomisini etkiler mi? etkilerse hangi açıdan?
4	Niğde için gerekli gördüğünüz hangi bölgesel turizm işletmelerini önerebilirsiniz?
5	Niğde'nin kalkınması için güncel olarak neler yapılmaktadır, bu konuda bilgiye sahip misiniz?
6	Niğde'nin Unesco Geçici Listesinde olduğunu biliyor musunuz? Bu listedeki mevcut durumunu değerlendirir misiniz?
7	Üniversitenin bölgesel kalkınmadaki rolü nedir, sizce neler yapabilir?
8	Tanıtım, altyapı, ulaşım imkânları, turistik tesis, yiyecek ve içecek işletmeleri, bölgedeki eğlence olanakları, bölgedeki seyahat acentelerinin sayısı, bölgede turizme yapılan yatırımlar açısından Niğde'yi yeterli görüyor musunuz?
9	Doğa turizmi, yayla turizmi, inanç turizmi, kültür turizmi, Dağ Turizmi ve Yürüyüş Parkurları açısından hangisinin veya hangilerinin Niğde için uygun olduğunu düşünüyorsunuz?
10	Bölge halkının turistlere olan tutumunu nasıl değerlendirirsiniz?

Birinci soru olan “Niğde zengin bir kültürel mirasa sahip olmasına rağmen neden turistler tarafından çok fazla talep görmemektedir?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 4’te gösterilmektedir. Verilen cevaplara göre katılımcılar Niğde’nin tanıtımının yeterince yapılmadığını, Niğde’ye yatırımın yetersiz olduğunu ve destek görmediğini belirtmektedir.

Tablo 4: Birinci Sorunun Cevap Dağılımı

Tanıtım eksikliği	9
Yatırım eksikliği	4
Yönetim desteği eksikliği	3
Niğde'nin köklü ve zengin ailelerinin sahip çıkmaması	4
Esnafın negatif tutumu	4
Altyapı eksikliği	3
Peyzaj düzenlemesi eksikliği	3
Toplam	30

İkinci soru olan “Niğde’nin sahip olduğu kültürel miras değerlerinin bölgenin ekonomik durumunda rolü bulunmakta mıdır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 5’te gösterilmektedir. Niğde’nin önemli kültürel miras değerlerine sahip olmasına rağmen verilen cevaplar bu değerlerin Niğde’nin ekonomisine katkı sağlamadığını göstermektedir.

Tablo 5: İkinci Sorunun Cevap Dağılımı

Katkısı yok.	26
Evet, ama yetersiz.	4
Toplam	30

Üçüncü soru olan “Niğde’ye gelen turist sayılarının artması bölgenin ekonomisini etkiler mi? etkilerse hangi açıdan?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 6’da gösterilmektedir. Verilen cevaplar genel olarak Niğde’nin turist alabilirse ekonomik açıdan olumlu etkileneceğini belirtmektedir.

Tablo 6: Üçüncü Sorunun Cevap Dağılımı

Etkiler	22
Az etkiler	8
Toplam	30

Dördüncü soru olan “Niğde için gerekli gördüğünüz hangi bölgesel turizm işletmelerini önerebilirsiniz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 7’de gösterilmektedir. Niğde’de konaklama probleminin yaşandığı görülmektedir. Katılımcılar otel konusunda eksiklikler olduğunu düşünmektedir. Buna ek olarak Niğde’de yöresel lezzetler sunan restoranların yetersiz olduğuna değinilmektedir. Ayrıca ulaşım açısından gelişmeler kaydedilmesi, kişilerin alışveriş ihtiyaçları için işletmeler açılması ve vakit geçirebileceği eğlence merkezlerinin inşa edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 7: Dördüncü Sorunun Cevap Dağılımı

Butik oteller	5
Geleneksel yemek restoranları	4
Hava limanı	4
5 yıldızlı oteller	3
Alışveriş merkezleri	3
Eğlence merkezleri	3
Bedesten uygun bir biçimde değerlendirilmeli	3
Hediyelik eşya dükkânları	3
Çarşı yetersiz, çeşitlendirilmeli	2
Toplam	30

Beşinci soru olan “Niğde’nin kalkınması için güncel olarak neler yapılmaktadır, bu konuda bilgiye sahip misiniz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 8’de gösterilmektedir. Katılımcılar güncel olarak Niğde’nin kalkınması için faaliyet gösterilmediğini düşünmektedir. Bunun yanı sıra bakanlığın çeşitli projeler yürüttüğünü belirten katılımcılar da mevcuttur.

Tablo 8: Beşinci Sorunun Cevap Dağılımı

Yapılmıyor	26
Bakanlık kale çevresinde çalışma yapacak.	4
Toplam	30

Altıncı soru olan “Niğde’nin UNESCO Geçici Listesinde olduğunu biliyor musunuz? Bu listedeki mevcut durumunu değerlendirir misiniz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 9’da gösterilmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun UNESCO hakkında bilgisi olmadığı görülmektedir.

Tablo 9: Altıncı Sorunun Cevap Dağılımı

Bilgim yok	20
Bilgim var, ancak hiçbir ilerleme kaydedilmemektedir	5
Bilgim var, ancak çevre iller kadar Niğde’nin mevcut durumu ilgi görmemektedir	5
Toplam	30

Yedinci soru olan “Üniversitenin bölgesel kalkınmadaki rolü nedir, sizce neler yapabilir?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 10’da gösterilmektedir. Katılımcılar üniversitenin bölgesel kalkınmada etkin bir rolü olabileceğini düşünmektedir. Bunun için tanıtım faaliyetleri, çeşitli projeler, girişimcilik eğitimleri, peyzaj çalışmaları yapılabileceği belirtilmektedir.

Tablo 10: Yedinci Sorunun Cevap Dağılımı

Tanıtım faaliyetleri	8
Proje üretmeli	5
Girişimcilik konusunda destek sağlayabilir	4
Peyzaj düzenlemesi yapmalı	4
Üst yönetimlerle etkin iletişim kurmalı.	4
Turizm fakültesi açmalı	3
Halıcılık ve kilimcilik için teşvik oluşturmali	2
Toplam	30

Sekizinci soru olan “Tanıtım, altyapı, ulaşım imkânları, turistik tesis, yiyecek ve içecek işletmeleri, bölgedeki eğlence olanakları, bölgedeki seyahat acentelerinin sayısı, bölgede turizme yapılan yatırımlar açısından Niğde’yi yeterli görüyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 11’de gösterilmektedir. Katılımcılar turizm bölgesi için önem taşıyan unsurlar konusunda Niğde’yi yetersiz görmektedir.

Tablo 11: Sekizinci Sorunun Cevap Dağılımı

Hiçbirini yeterli görmüyorum	15
Sadece yiyecek-içecek işletmeleri kısmen yeterli, diğerleri yetersiz	5
Ulaşım ve yiyecek-içecek işletmeleri kısmen yeterli diğerleri yetersiz	4
Yiyecek içecek ve seyahat acentaları yeterli, diğerleri yetersiz	3
Sadece seyahat acentaları yeterli, diğerleri yetersiz	3
Toplam	30

Dokuzuncu soru olan “Doğa turizmi, yayla turizmi, inanç turizmi, kültür turizmi, Dağ Turizmi ve Yürüyüş Parkurları açısından hangisinin veya hangilerinin Niğde için uygun olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 12’de gösterilmektedir. Katılımcılar Niğde’nin turizm için oldukça elverişli imkânlarla sahip olduğunu belirtmektedir.

Tablo 12: Dokuzuncu Sorunun Cevap Dağılımı

Hepsi tam uygun	24
Doğa tam uygun diğerleri kısmen uygun	3
İnanç turizmi hariç, diğerleri tam uygun	2
İnanç ve kültür turizmi kısmen uygun, diğerleri tam uygun	1
Toplam	30

Onuncu soru olan “Bölge halkının turiste olan tutumunu nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 13’te gösterilmektedir. Bölge halkının turizm konusunda bilgilendirilmesi gerektiği görülmektedir.

Tablo 13: On birinci Sorunun Cevap Dağılımı

Olumlu, gelmelerini desteklerler	17
Olumsuz, kapalılar, halk bilinçli değil	13
Toplam	30

4. Değerlendirme ve Sonuç

Bölgesel kalkınmada turizm işletmelerinin rolüne dair literatürde çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu maksatla mevcut çalışma Niğde’yi örneklem olarak ele alarak turizm işletmelerinin bölgesel kalkınmadaki rolünü araştırmaktadır. Çalışma, Niğde’nin bölgesel kalkınması konusunda var olan durumunu ortaya koymayı ve bu hususta neler yapılabileceğini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Katılımcılarla gerçekleştirilen mülakata göre bölge esnafının turistlere karşı bazı olumsuz tutumlarının yer aldığı görülmektedir. Bu nedenle, Niğde genelinde turizm konusunda bilgilendirici eğitimlerin düzenlenmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu hususta üniversite çeşitli sempozyumlar düzenleyebilir. Buna ek olarak üniversite girişimcilik konusunda eğitimler gerçekleştirebilir. Niğde Kalesi ve çevresinde yapılan gözlemler sonucu kadın esnafın çok az sayıda yer aldığı görülmektedir. Kadınları girişimcilğe çekmek için çeşitli faaliyetler gerçekleştirilebilir.

Çalışmanın yarı yapılandırılmış mülakat olması dolayısıyla bölge halkının çeşitli konularda tavır ve tutumlarını inceleme şansı da yakalanmıştır. Bölge halkının genel olarak Niğde’nin ekonomisi konusunda karamsar olduğu gözlemlenmiştir. Destek görmedikleri dile getirilmiştir. Niğde’nin yakın geçmişinde çeşitli fabrikalara sahip olduğu, ancak zamanla bunların kapandığı belirtilmiştir. Nevşehir ve Aksaray illerinin Niğde’den ayrılmasına rağmen ileri seviyede ekonomiye sahip oldukları ifade edilmiştir. İlginç bir biçimde, Niğde’nin önceden yol güzergâhı sebebiyle turist aldığı, ancak farklı yolların açılmasıyla turist konusunda düşüş yaşandığı belirtilmektedir. Bölgede sayısız kültürel miras olduğunu ifade eden bölge halkı, bu değerlerin yeterli korumasının gerçekleşmediğini ifade etmiştir. Bu nedenle koruma çalışmalarının yaygınlaştırılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Literatürde yapılan benzer bir çalışmada, Bartın halkının turizm sektörüne karşı tutumu, bölge turizmi ve turizmin bölge ekonomisine katkısı ölçülmüştür. Çalışmanın sonuçlarına göre, Bartın ilinin turizm potansiyeli açısından zengin kaynaklara sahip olduğu belirtilmiştir. Bartın ilinin de Niğde ili gibi doğa yürüyüşü, bisiklet turu, doğa sporları, yayla turizmi gibi turizm faaliyetlerine uygun olduğuna değinilmiştir. Ancak, sahip olunan turizm potansiyelinin faaliyete geçirilmediği görülmüştür. Turizm kaynaklarının yeterince korunmadığı ortaya çıkmıştır. Bölgenin tesis, alt ve üst yapı konusunda yatırıma ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak, turizm faaliyetlerinin harekete geçirilmesi ile bölgesel ekonominin gelişeceği öne sürülmüştür. Bu çalışmanın bulguları, mevcut çalışma ile paralellik göstermektedir (Kılıçoğlu ve Yıldız, 2019: 625-626). Isparta ilini örneklem olarak inceleyen bir diğer benzer çalışmada (Durgun, 2006: 146-147) bölgenin turistik açıdan oldukça zengin olduğu belirtilmektedir. Bölgesel kalkınmada turizmin olumlu etkilere sahip olduğu ifade edilmektedir. Çalışmada, turizmin bölge ekonomisine olan katkısının sağlanması için halkın ve esnafın turizme karşı bilinçlendirilmesi, özel sektör ve yerel yönetimler arasında etkin bir iletişimin sağlanması, alt yapı eksikliğinin kaldırılması, tanıtım, pazarlama ve çevre düzenlemeleri yapılması gerektiği tespit edilmiştir. Turizm konusunda işletmelerin ve halkın gerekli tutum ve hassasiyete sahip olmadığına değinilmiştir. Mevcut çalışma ve Isparta’yı örneklem olarak ele alan çalışmanın bulguları yorumlandığında, Isparta ve Niğde illerinin tanıtım ve pazarlama konusunda eksik kaldığı, bu illerde turizm bilincinin yeterince oluşmadığı ve bilinçlendirme eğitimlerinin

yapılması gerektiği görülmektedir. Kilis ilini örneklem olarak ele alan bir başka benzer çalışmada (Harbalıoğlu, Özel ve Erkan, 2013: 61) Kilis'in zengin turizm potansiyeline sahip olduğu vurgulanmaktadır. Ancak mevcut zenginliklerin turizm faaliyetleri hususunda değerlendirilmediği görülmektedir. Çalışmada Kilis ili için kırsal turizm faaliyetlerinin uygun olacağı belirtilmektedir. Kırsal turizm ile istihdam oranının artacağı ve refah düzeyinin yükseleceğine ve bu şekilde kırsal alanlardan büyük şehirlere göçlerin engelleneceğine değinilmektedir. Kilis ilinde yapılan çalışma ile mevcut çalışmanın bulguları yorumlandığında Kilis ilinde Niğde'den farklı olarak kırsal turizmin ön plana çıktığı görülmektedir. Karabük-Safranbolu'yu örneklem olarak ele alan başka bir benzer çalışmada (Gülbüz, 2002: 44-45) dünya kamuoyunda tarihi evleri ile tanınmış olan ve müze kent olarak bilinen Safranbolu'nun zengin turizm olanaklarına sahip olduğu ifade edilmektedir. Bölgenin yayla turizmi için oldukça elverişli olduğu, bu nedenle, turizm açısından öncelik arz eden yaylaların tespit edilip pilot uygulamalara geçilmesi gerektiği belirtilmektedir. Safranbolu gibi Niğde'nin de yayla turizmi için oldukça uygun olması mevcut çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Literatürde yer alan bu çalışmalar genel olarak turizm kavramının bölgesel kalkınma üzerindeki etkisi ile bölgenin hangi turizm türlerinde etkin olduğunu bölgede ve hangi turizm türünün geliştirilebileceğini ortaya koymaktadır. Mevcut çalışma sadece turizm kavramının etkisini, hangi turizm türlerinin uygun olduğunu ve geliştirilebileceğini ele almayıp, Niğde'de turizm faaliyetlerinin turizm işletmelerinin açılmasıyla daha etkili bir biçimde yürütülebileceğini bulgulamaktadır. Bu kapsamda, görüşme gerçekleştirilen katılımcılar hâlihazırda var olan konaklama altyapısının yenilenmesini, butik ve 5 yıldızlı otellerin açılması, spor, restoran, alışveriş, kültürel tesisler, ulaşım vb. ek hizmetlerin sağlanmasına yönelik çabaların yoğunlaştırılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, temel olarak altyapının modernizasyonu, markaların ve turistik ürünlerin geliştirilmesi ve ulaşımın geliştirilmesi katılımcıların görüşleri arasında bulunmaktadır. Katılımcılar, genel olarak şehirde eksik görülen noktaların tamamlanması ile turizmin gelişeceğini düşünmektedir. Dile getirilen talepler şehrin sosyal yönden geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, şehrin yüksek oranda yatırıma ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Mevcut çalışmanın sonuçlarına göre bölgesel ekonomiyi güçlendirmek amacıyla, turizm için teşvikler sağlanması gerektiği görülmektedir. Niğde'nin turizm açısından yüksek bir potansiyele sahip olmasından dolayı bölgenin kalkınmasında kültürel ve doğal mirasının keşfine yönelmeli ve ilgili yeni turizm biçimleri desteklenmelidir. Örneğin, Niğde'nin coğrafi konumu kış sporları yapılması için elverişlidir. Bölgede çeşitli kış sporlarının teşvik edilmesi, bunu destekleyen turizm işletmelerinin açılması bölgenin kalkınmasında önemli bir rol oynayabilir. Kültürel miras ile bölgesel kalkınma arasında önemli bir bağlantı bulunmaktadır. Bu bağlantı üç alt başlık ile açıklanmaktadır: (1) kentsel gelişmeyi kontrol etmek ve yeniden dağıtmak, (2) kasabaları ve yerel ekonomileri canlandırmak ve (3) alanı korumak (www.icomos.org.tr, 2019). Buradan yola çıkarak Niğde'de yer alan kasabalarda çeşitli tarım faaliyetleri ve süt ürünleri üretimi yapıldığı bilinmektedir. Bölgenin kalkınması için bu faaliyetlerin işletme seviyesine taşınması önerilebilir. Ayrıca Niğde'de bulunan çeşitli kültürel miras alanlarının da korunması açısından faaliyetler gerçekleştirilmesi gerektiği görülmektedir. Niğde Kalesi bölgesi bu anlamda çeşitli riskler taşımaktadır. Bu nedenle koruma faaliyetleriyle birlikte, kale turizminin gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Kültürel peyzaj "doğanın ve insanın birleşik eseri" olarak tanımlanmaktadır. Kültürel peyzajlar ile bölgesel kalkınma arasındaki bağlantı, son yıllarda teorik ve pratik yöndeki gelişmelere paralel olarak gelişmektedir (www.icomos.org.tr, 2019). Bu nedenle Niğde'de yer alan kültürel miraslar üzerinde peyzaj çalışmalarının yapılması ile çeşitli bölgelerde yeni bir turizm destinasyonu yaratılabilir. Bu bölgelerin çevresine turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte yeni işletmelerin açılması (hediye eşya, yöresel restoran, kültür evleri vb.) bölgenin ekonomisine katkı sağlayabilir. Literatürde yapılan bir çalışmaya (Şimşek, 2017) paralel olarak kültürel peyzajın bölgenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı kapsamında farkındalık yaratma programları, bölgesel miras planlaması, bölgesel miras olarak faaliyet gösteren bölgesel miras kurumları oluşturulabilir.

Sonuç olarak bu çalışma UNESCO'nun itibarlaştırdığı miras listesinde bulunabilme aşamasına aday olan Niğde'nin beşeri, sosyal ve ticari olarak nasıl geliştirilebileceği sorusuna çözüm aramıştır. Turizmin bölgesel kalkınma üzerindeki etkisine farklı bir açıdan bakarak özgün bir yaklaşımla turizm işletmelerinin bu süreçteki rolünü açıklamaya çalışmıştır. Literatürde turizm işletmelerinin bölgesel kalkınmadaki rolü konusunda yer alan boşluk doldurulmak istenmiştir. Çalışma, bölgesel olarak kalkınmada önemli bir adım olarak görülen turizmin, turizm işletmeleriyle nasıl sağlanabileceği konusuna değinmiştir. Buna göre, Niğde'nin bölgesel kalkınması için öncelikle koruma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, sonrasında bölgede yer alan bölgeye özgü soyut miras öğeleriyle harmanlanan ürün ve kültürel değerlerin işletme seviyesine kazandırılması gerektiği ve kültürel miras alanlarının çevresinde yeni işletmelerin açılmasının olumlu sonuçlar doğuracağı ön görülmektedir.

Kaynakça

- Akmaydalı, H. (1985). Niğde Sungurbey Camii., [www. http://acikerisim.fsm.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11352/1464/Akmaydal%20.pdf?sequence=1](http://acikerisim.fsm.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11352/1464/Akmaydal%20.pdf?sequence=1) (Erişim Tarihi: 10.01.2020).
- Bahar, O. (2007). Bölgesel Kalkınmada Turizm Sektörünün Ekonomik Açıdan Yeri ve Önemi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)* (19), 4-17. <https://doi.org/10.20875/makusobed.455034>
- Bayram, İ. (2010). Ege Bölgesindeki Turizm Faaliyetleri ve Bölgesel Kalkınma Üzerine Etkileri. *Turizm Bakanlığı Uzmanlık Tezleri, Ankara*.
- Binan Can, Mimari Koruma Alanında Venedik Tüzüğü'nden Günümüze Düşünsel Gelişmenin Uluslararası Evrim Süreci, İstanbul, YTÜ Yayını: YTÜ. MF. YK-99.0489, 1999.
- Büyükyeğen, G. (2008). Edirne Kent Merkezi ve Yakın Çevresi Rekreatyoneel Kaynak Değerlerinin Sürdürülebilirlik Bağlamında Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bartın. <https://doi.org/10.16992/asos.14216>
- Ceylan, S. ve Somuncu, M. (2018), Kültür Turizmi Alanlarında Turizmin Çeşitlendirilmesine Eleştirel Bir Bakış: Safranbolu UNESCO Dünya Miras Alanı, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1),53-64. <https://doi.org/10.26677/tutad.2018.20>
- Clark, M., & Saade, R. (2011). The role of small business in economic development of the United States: From the end of the Korean War (1953) to the present. <http://ippa.org/images/PROCEEDINGS/IPPC4/13ProcurementPreferences/Paper13-1.pdf> . (Erişim Tarihi: 14.01.2020). <https://doi.org/10.2139/ssrn.1803161>
- Creaco, S., & Querini, G. (2003). The role of tourism in sustainable economic development. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/115956/1/ERSA2003_084.pdf. (Erişim Tarihi: 14.01.2020).
- Çeken, H., (2003) Küreselleşme, Yabancı Sermaye ve Türkiye Turizmi, *Değişim Yayıncılık, Sakarya*. <https://doi.org/10.33399/biibfad.530198>
- Çeken, H. (2008). Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 293-306.
- Dammert J., (1999). Chamber's role in SMME support and development, <http://library.fes.de/fulltext/bueros/botswana/00553004.htm>, Erişim Tarihi: 14.01.2020.

- Doğan, N. Ş. (2013). Niğde'deki Türk Dönemi (13-15. Yüzyıl) yapılarında taç kapı-mihrap tasarımı ve bezeme ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30(1), 115-140.
- Durbarry, R. (2002). The economic contribution of tourism in Mauritius. *Annals of Tourism Research*, 29 (3), 862-865. [https://doi.org/10.1016/s0160-7383\(02\)00008-7](https://doi.org/10.1016/s0160-7383(02)00008-7)
- Durgun, A. (2006). *Bölgesel kalkınmada turizmin rolü: Isparta örneği* (Doctoral dissertation, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). <https://doi.org/10.31795/baunsobed.437830>
- Efe Yavaşcan, E. ve Urak, Z. G. (2019). Tarihsel Katmanlaşmanın Belgelenmesi, Doğal Ve Fiziksel Değerlerin Koruma Bağlamında Değerlendirilmesi: Kapadokya Bölgesi, Niğde İli Örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 8(2), 1204-1228. <https://doi.org/10.28948/ngumuh.598214>
- Gabriel, A. (1931). *Monuments turcs d'Anatolie: Kayseri-Niğde* (Vol. 6). E. de Boccard.
- Gabriel, A. (1962). *Niğde Türk anıtları*. İstanbul:Bengi Matbaası.
- Gürbüz, A. (2002). Yerel kalkınma stratejisi içinde turizm ve Safranbolu. *Bilig*, (24), 29-48.
- Harbalıoğlu, M. Özel, G. & Erkan, B. (2013). Kilis ilinin kırsal turizm potansiyeli ve sosyo-ekonomik kalkınma açısından değerlendirilmesi. *International Journal of Social and Economic Sciences (IJSES) E-ISSN: 2667-4904*, 3(2), 55-61
- Honey, M., & Gilpin, R. (2009). *Tourism in the Developing World: Promoting Peace and Reducing Poverty*. Washington: United States Institute for Peace.
- International Monetary Fund (IMF) (2006). *Growth and poverty reduction strategy paper*. Washington. IMF Country Report No 08/121. <https://doi.org/10.5089/9781451826487.002>
- Kılıçoğlu, İ., & Yıldız, Z. (2019). Yerel Kalkınmada Turizm Sektörünün Rolü ve Bartın İli Örneği- In Local Progress The Role's Of Tourism Sector And The Example Of Bartın Province. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(25), 604-628. <https://doi.org/10.20875/makusobed.455034>
- Meyer, D. F., & Meyer, N. (2015). The role and impact of tourism on local economic development: a comparative study: tourism and leisure. *African Journal for Physical Health Education, Recreation and Dance*, 21(1.1), 197-214.
- Meydan Uygur, S. ve Baykan, E. (2007). "Kültür Turizmi ve Turizmin Kültürel Varlıklar Üzerindeki Etkileri", Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 30-49. <https://doi.org/10.17123/atad.439139>
- Meyer-Stamer, J. (2006). The hexagon of local economic development and LED in South Africa. Mesopartner Working Paper No. 5. Duisburg, Germany.
- Modeste, N.C. (1995). The impact of growth in the tourism sector on economic development: The experience of selected Caribbean countries. *Economia Internationale*, 48, 375-385.
- Organization of American States (OAS) (2010). Tourism as an economic development tool. www.oas.org/dsd/publications/unit/oea78e/ch10.htm (02.09.2019).
- Öcal, T. ve Altuner, H. (2014). The Importance of Historical and Cultural Heritage of Niğde in Terms of Cultural Geography. *Current Urban Studies*, 2, 74-82. <https://doi.org/10.4236/cus.2014.21008>
- Uğurlu, Ö. ve Somoncu, M. (2018). Niğde Kentinde Kültürel Miras ve Kentsel Kimliğin Korunması Konusunda Bir Araştırma. *TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*, 991-1010.

- Uluslan, E. (2016). Türkiye’de Kültürel Miras Alanlarında Yönetim Planlaması Deneyimi. *İdealkent*, 7(19), 372-401.
- Richardson, R.B. (2010). The Contribution of Tourism to Economic Growth and Food Security. *USAID*, Office of Economic Growth, Mali.
- Rogerson, C. M. (2005). Unpacking tourism SMMEs in South Africa: structure, support needs and policy response. *Development Southern Africa*, 22(5), 623-642. <https://doi.org/10.1080/03768350500364224>
- Somuncu, M., Yiğit, T. (2010). “World Heritage Sites in Turkey: Current Status and Problems of Conservation and Management”, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 8(1):1-26. https://doi.org/10.1501/cogbil_0000000103
- Steiner, C. (2006). Tourism, poverty reduction and the political economy: Egyptian perspectives on tourism’s economic benefits in a semi-rentier state. *Tourism Hospitality Planning and Development*, 3 (3), 161-177. <https://doi.org/10.1080/14790530601132286>
- Şimşek, G., (2017). Examining the role of cultural landscape in regional development: defining criteria and looking at Ephesus. *ICONARP International Journal of Architecture & Planning Received*, 5 1, 42-65. <https://doi.org/10.15320/iconarp.2017.17>
- UNCSD, N. (1999). Sustainable Tourism: A Non-Governmental Organization Perspective: Background Paper, *New York: Department of Economic and Social Affairs, Commission on Sustainable Development*, 4.
- UNWTO (2011). Annual Report. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284415366> (Erişim Tarihi: 14.01.2020). <https://doi.org/10.18111/9789284415366>
- Van Zyl, J. (1994). Development management: a training perspective. Halfway House: DBSA
- Yücel, R., Şengül, S., Kurnaz, A., 2017. Turizm Destinasyonlarının Unesco Dünya Miras Listesine Girişinde Paydaşların İş Birliğinin Rolü: Mudurnu Örneği, *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (64), 733-750.
- http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0300983001536913522.pdf, (Erişim Tarihi: 03.12.2019).
- <https://whc.unesco.org/en/about/>, (Erişim Tarihi: 06.11.2019).
- <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/state=tr>, (Erişim Tarihi: 06.11.2019).
- <https://whc.unesco.org/en/tentativelists/5731/>, (Erişim Tarihi: 06.11.2019).
- <http://www.unesco.org.tr/Pages/96/2/UNESCO>, (Erişim Tarihi: 11.11.2019).
- <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nigde/gezilecekyer/aleddn-cam>, (Erişim Tarihi: 05.11.2019).
- <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nigde/gezilecekyer/nigde-kalesi>, (Erişim Tarihi: 05.11.2019).
- <http://acikerisim.fsm.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11352/1464/Akmaydal%20.pdf?sequence=1>, (Erişim Tarihi: 03.01.2020).
- <https://kvmgm.ktb.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 10.01.2020).